

Doorzingen in de preek

Studiedag Eredienst Creatief 11 april 2015

probleemstelling

staat de preek (soms) haaks op de beweging van de liturgie?

(Hoe) zijn onze liturgische modus en preekmodus congruent?

The liturgical homily at its best is
neither a commercial that breaks up the show,
nor the show surrounded by commercials

Gail Ramshaw-Schmidt

hoofdlijn

- waar komt het probleem vandaan?
- visie op eredienst en liturgische uitgangspunten
- eenheid liturgie en preek
- preken als liturgische praktijk
- liturgische kansen

Eredienst en canon

- katholieke fout: eredienst fundeert christelijk leven
- protestantse reactie: canon fundeert het christelijk leven
- dilemma hindert liturgische impact
- christelijk leven ontspringt in interactie liturgie en canon

Kerkdienst: politieke samenkomst

- Kerk als polis
 - samenleving (geen partij)
 - Stad van God: wet, structuur, identiteit
- gedoopt tot het lichaam
 - initiatief van Christus (bron)
 - gemeenschap als grondvorm
- politieke orde: geloof door liefde werkende
 - spreken als opbouw
 - luisteren als aanvaarden
 - handelen als dienen

Liturgische consequenties

- God ons hoogste goed
 - eer aan Hem
 - signaal aan samenleving
- strijd en eschatologie:
 - herbronning in Hem
 - oefening met elkaar
- mobilisatie van de burgers
 - levensvernieuwing in de wereld
 - nodigend appèl aan de wereld

Liturgie als script

- eredienst is levensvorm
- ontvangen genade
- eredienst is formatief
- ontvangen en geleefd burgerschap

Antwoord als trefwoord

geen attitude van de derde persoon (objectiverend):

Ik ken (heb) de **waarheid**

geen attitude van de eerste persoon (subjectiverend):

Ik ken de waarheid

attitude van de tweede persoon (dilemma overstijgend):

luisteren en antwoorden

Eenheid van liturgie en preek

- God als subject
- God als adres
- gemeente als in de Geest acterend subject
- prediker voorganger als mystagoog

Liturgische implicaties

- voorbij functionele kerkdienst
- voorbij individueel geloof
- voorbij passieve kerkgangers
- voorbij verschraalde verbaliteit

Preken als liturgische praktijk

- prediker en hoorders delen levensvorm
- preekproces: leren communiceren
 - voorbij publieksperformance
 - voorbij gewelddadige communicatie
 - voorbij hermeneutiek van wantrouwen
- encenering van het evangelie

Liturgische kansen

- bereid de dienst gezamenlijk voor
- laat de gemeente mee doen
- kies je taal en structuur bewust
 - benut de taalklassen gericht (expressiva)
 - kies helpende structuren voor de preek
- preek in werkelijkheid van de hoorder, niet van de tekst
- werk aan liturgisch bewustwordingsproces

even relativeren

- wie had hier nou eigenlijk een probleem mee?
- morgen hoop ik weer te 'preken'

Doorzingen?!

het is goed om door te zingen in de preek

maar zelfs dan is onze lofzang nog steeds niet meer dan

'het stemmen van de instrumenten'

(John Donne)